

3410

פרוטוקול מס' 19/1

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ב', י"ח בטבת תשי"ח * 29.12.58 נ-10.45.

- השתתפו :
- ז. ורהפטיג - היו"ר
  - ב. אזניה
  - ע. איכילוב
  - ד. בר-רב-האי
  - ט. בגין
  - י. בדר
  - ע. דגני
  - ש. הלל
  - י. הררי
  - י. ישעיהו
  - ב. לוקר
  - נ. ניר
  - י. קליבנוב
  - י. רוקח
  - י. שופמן

- מוזמנים :
- י. בר-יהודה - שר הפנים
  - א. ידין - הששנה ליועץ המשפטי
  - ה. צילן - משרד הפנים
  - ה' סילברסטון - משרד הפנים
  - ה' רוזנטל - משרד המשפטים
  - גב' ד. גרינפלד - משרד המשפטים

סדר-היום : חוק פנקס בעלי זכות לבחור לכנסת.

אני פותח את הישיבה

היו"ר ז. ורהפטיג :

חוק פנקס בעלי זכות לבחור לכנסת.

בעבור על הנוסח של החוק.

היו"ר ז. ורהפטיג :

ט. בגין :

לסעיף 1. להגדרת "פנקס הבוחרים". חסרה כאן
גמלה "ייקרא". אפשר היה לבגיד : כל רשימות

הבוחרים ייקראו פנקס הבוחרים .

לסעיף 7 : אינני חושב שיש מקום לאוטומטיות

כפי שהדבר מנוסח בסעיף זה. אני מציע לכתוב שה ייעשה כדי להבטיח התאמת
הרכב בוועדה להרכב הכנסת.

לסעיף 10 : הכוונה היא שזכות המירה תהיה

למי שרשום ברשימת בוחרים ולא בפנקס הבוחרים. ואני מציע לחזור בענין
זה להחלטה המקורית.

לסעיף 11 : אינני מבין את הניסוח "אין להביא

שינוי". הייתי מציע : אין לעשות שינוי, או אין להכניס שינוי.

מ. בגין: לסעיפים 16, 17: לא ברור מניסוח הסעיפים האלה איזו הודעה נשארת בתוקף. לכן אני מציע להוסיף: "חלוקת האיזורים היא על פי החלטת הוועדה".

י. בר-יהודה: אני חושב שזה מה שכתוב, אבל אני מסכים שיהיה כתוב: "שר הפנים ישנה בהתאם להודעת הוועדה".

מ. בגין: לסעיף 19: כאן נתקבלה הצעתי למחוק את המלים "במקרים הנראים לו", ומשום מה קי שוב מופיעות בנוסח זה.

לסעיף 20: "בבוחר שאין לו שם משפחה - -". הייתי מציע לכתוב "באין לבוחר שם משפחה" או "לגבי בוחר שאין לו שם משפחה - -".

ב. אזניה: בסעיף שלישי, לגבי המלים "כל סיעה רשאית בכל עת להחליף נציגיה בוועדה", לא ברור איך זה ייעשה. אני מציע להוסיף: "על ידי הודעה ליו"ר הוועדה".

לסעיף 7: אני מציע להוסיף בסוף הסעיף שיוחלט על כך בוועדת הכנסת. האוטומוטיות נתוכן מוכרחה להיות, אבל הפרוצדורה צריכה להיות, לדעתי, שבאותו מקום שבו קובעים את השינוי היסודי, קובעים גם את השינוי הזה.

ג. ניר: לסעיף 30(2): איבני יודע מי יערער על כך שנרשם בפנקס שלא כדין.

י. בר-יהודה: אם הוא חושש שבגלל זה יפסיד את נתינותו האחרת - יערער.

ג. ניר: אני מתקן את הסתייגותי לסעיף 30: ביחס לשני המקומות בהם מופיעה המלה "זו לתו".

הסתייגות לג. ניר לסעיף 30 בתיקן הג"ל.

ד. בר-רב-האי: אני מוותר על הסתייגותי לסעיף 2, מאחר ששר הפנים מוותר עליה.

ג. ניר: גם אני מוותר על הסתייגותי זו.

הסתייגויות של ח"כ ניר ובר-רב-האי לסעיף 2 נמחקות.

ו. רוזנברג: לסעיף 28: זה מוציא את הדבר מאפשרות החלטה של ועדת הבחירות. ודומעני שזה צריך להיעשות לא בהתייעצות אלא בהסכמתה.

י. בר-יהודה: היה על כך ויכוח, וזה נתקבל כהצעת פשרה.

ו. רוזנברג: לסעיף 51: האם אין צריך להוסיף גם כאן: בהתייעצות עם הוועדה?

י. בר-יהודה: השאלה היא לא אם כדאי ששר הפנים יתייעץ - הוא ודאי יעשה זאת אם נכון לעשות זאת - אלא השאלה היא אם לחייב זאת בחוק. כי אז אם לא היתה התייעצות, זוהי עבירה.

אבל פה מדובר על תקנות, וזוהי ממש חקיקה, חקיקת-עזר.

ש. רוזנברג:

לו הייתי שומע משהו קונקרטי שאותו צריך להוסיף, הייתי מסכים.

י. בר-יהודה:

אני חושב שהיום הקובע צריך להיות מותאם לחוק היסוד (הכנסת).

ש. שופמן:

בחוק היסוד נקבע כי זכות הבחירה ניתנת לבן 18 ומעלה. בחוק הבחירות נקבע מתי אם

ה' צילון:

נחשב לבן 18.

חוק הכנסת מפנה אותנו לחוק הבחירות בענין זה. ואז חוק הפנקס צריך להיות מותאם בענין זה לחוק הבחירות. אין אנו יכולים לקבוע זאת כאן לפני שלא נחליט על הבעיה הזאת במסגרת של חוק הבחירות.

י. שופמן:

בקשר עם הערתו של ה"כ" רוזנברג, אני מציע להוסיף בסעיף 8 הדין בסמכויות הוועדה, סעיף קטן (5) האומר שהוועדה רשאית למסור המלצות לשר הפנים בענינים הקשורים בהכנת הפנקס. ז"א, זה מיזמתה היא. ושר הפנים אינו חייב לקבל המלצות אלה. אבל הוועדה רשאית למסור אותן.

בסעיף 35(1) יש שגיאת-דפוס. צריך לכתוב במקום "נכונים" - "מתי נכונים".

י. בר-יהודה:

אני מציע לנסח את סעיף 48 כך: "כל קובלנה בקשר למעשה או למחדל שאפשר לפי הדין להגישה לבית-הדין הגבוה לצדק, הכרעתה מסורה לסמכותה היחידה של הוועדה, ובית-משפט זה לא יזקק לבקשת סעד בקשר למעשה או למחדל כזה או בקשר להחלטת הוועדה, חוץ מן האמור בסעיף 34". הכוונה היא לכך שאי-אפשר יהיה לפגוע בלוח המועדים על-ידי הגשת בג"צ.

אני מציע להקדים את סעיף 19 ולהעמידו אחרי סעיף 13.

י. קליבנוב:

נעבור עתה להחלטות על ההערות, לפי סעיפי החוק.

היו"ר ז. ורהפטיג:

סעיף 1.

להצעת ח"כ בגין: אני מציע להגיד "פנקס הבוחרים - הכינוי לכלל רשימות הבוחרים".

א. ידיון:

הוחלט: לקבל את הצעת התיקון.

י. בר-יהודה: לגבי השאלה בדבר היום הקובע, אני רוצה להזכיר כי בתחילת הדיון בחוק זה, אמרנו כי אם כי מבחינה פורמלית אולי ההכרעה בנוגע ליום הקובע צריכה להיות תחילה בחוק הבחירות, הרי היותו והדיון בחוק הבחירות יהיה מיד בגמר הדיון בחוק זה, אנו מניחים שכשאנו מחליטים בענין זה מסגרת חוק הפנקס, זה כאילו אנו מחליטים על כך בקשר עם שני החוקים גם יחד.

מדוע איננו בעד זה שתהיה פה הסתמכות על חוק הבחירות? אביא דוגמא מה יכול להיות: אם אחרי סיון פנקס הבוחרים ישנו בכנסת את הסעיף הזה בחוק הבחירות, יפסלו בכך את פנקס הבוחרים. ואיננו חושב שצריך לאפשר דרך כזאת לפסילתו של הפנקס, מפני שאז נשארים בלי כלום. אני חושב שאז צריכה הכנסת לתת את דעתה גם על שינוי מקביל בפנקס, ועל הנובע מכך. כלומר, אני רוצה להשאיר את ההכרעה בענין זה בידי הכנסת ולא לעשות זאת באופן אטומטי. כל הענין אצלנו עדין חדש, ואנו יכולים על-ידי התלהבות רגעית בדיון בקשר בחוק הבחירות, להישאר במצב שלא יהיה לנו פנקס.

29.12.58

חוק פנקס בעלי זכות לבחור לכנסת.

א. ידיו:

אין ויכוח על כך שהיום הקובע צריך להיות
ה-31 לדצמבר. אם זה כתוב כאן, ואח"כ כתוב
ב ופן סתמי שבוחר הוא בעל זכות לבחור לכנסת, כי אז החוק הזה תמיד
נכון, מה שלא יוכנס אח"כ לחוק הבחירות, ופנקס הבוחרים צריך להיות
טותאם לחוק הבחירות.

ש. רוזנברג:

אני מקבל את דברי שר הפנים, אבל אם כך,
היום המדויק אינו משנה, ונופלות כל הטענות
נגד התאריך העברי. לכאן אני מציע לכתוב כאן כי היום הקובע הוא ראש
חודש שבט.

י. שופמן:

מה יהיה אם לאחר קבלת חוק זה, יתקבל בחוק
הבחירות משהו אחר?

יצטרכו לתקן.

י. בר-יהודה:

האם אי-אפשר לכתוב "כפי שנקבע בחוק הבחירות".

ט. בגין:

א. ידיו:
כתוב פה "הזכות לבחור לכנסת". זה ודאי לפי
החוק הקובע זאת. הקושי באיזכור חוק הכנסת הוא
מפני שהזכות לבחור אינה קבועה בחוק הבחירות אלא במקצת בחוק היסוד
(הכנסת) ובמקצת בחוק הבחירות. והיחס בין שני החוקים עדין אינו כל כך
ברור.

ד. בר-רב-האי:

בענין "שנת פנקס הבוחרים", הצטרפתי להסתייגותו
של ח"כ רוזנברג, ואני מוריד את הסתייגותי.

ש. רוזנברג:

אני מוריד את כל הסתייגותי ומכניס רק
הסתייגות אחת: ליום הקובע.

הוחלט: לאשר בנוסח סעיף 1 ללא שינוי.

הסתייגות לש. רוזנברג: במקום 31.12 -
ראש חודש שבט.

סעיף 2.א. ידיו:

במקום "תוך חודש" צריך להיות "תוך שבוע"
בהתאם להחלטת הוועדה.

ט. קליבנוב:

הקשר בין תקופת כהונת הוועדה לבין תקופת כהונת
הכנסת אינו כל כך ברור.

ט. בגין:

אולי יש להעמיד נקודה-פסיק אחרי המלים "תחילת
חוק זה", ולכתוב "עם בחירת כנסת חדשה".

הוחלט: לקבל את ההצעה לכתוב במקום "תוך חודש" -
"תוך שבוע";

לבקש ממשרד המשפטים לעיין מיקון הנוסח
בהתאם להערות.

סעיף 3.

י. בר-יהודה: אם תתקבל הצעת ח"כ אזניה בסעיף זה, צריך יהיה לשנות גם את סעיף 5, כי ההודעה ברשומות צריכה להיות לא רק על הרכב הוועדה אלא גם על שינויים בה.

א. ידין: אני מציע להעביר את המלים "לגבי ועדת הבחירות המרכזית" אחרי המלים "נוסח משולב".

הוחלט: 1. לקבל את ההצעה לכתוב במקום "להחליף נציגיה" - "להחליף את נציגיה".

2. לקבל את הצעת ב. אזניה להוסיף את המלים "על ידי הודעה ליו"ר הוועדה".

3. לקבל את ההצעה להעביר את המלים "לגבי ועדת הבחירות המרכזית" אחרי המלים "נוסח משולב".

4. לקבל את הצעת שר הפנים להוסיף בסעיף 5 שהודעה ברשומות צריכה להיות גם לגבי שינויים בהרכב הוועדה.

סעיף 4.

הוחלט: לאשר את הנוסח ללא שינוי.

סעיף 5.

י. בר-יהודה: מדוע להוסיף "בכנסת". זה מוכח לחות פומבי, את זאת משיגים על ידי פירסום ברשומות. התוספת של הודעה בכנסת אינה מוסיפה, ובמקרים מסויימים יכולה גם להפריע.

א. ידין: זה הוכנס כאן רק מפני שזה נמצא בחוק הבחירות. לגופו של דבר, גם אני הייתי משתפק בפירסום.

י. בר-יהודה: אם יש התנגדות מצד חברי הוועדה למחיקת הדבר, אני מסיר את הצעתי.

הוחלט: לאשר את הסעיף.

סעיף 6.

א. ידין: גם פה צריך להעביר את המלים "לגבי ועדת הבחירות המרכזית" אחרי המלים "נוסח משולב".

הוחלט: לקבל את הצעת התיקון.

סעיף 7.

היו"ר ז. ורהפטיג: כאן היתה הצעה לכתוב מהי הפרוצדורה.

י. בר-יהודה: הייתי מציע: "יודיע יו"ר הכנסת לוועדה על שינוי בהרכב בהתאם לשינוי בהרכב הסייעתי", אחרי המליץ "וועדת הכנסת אישרה את השינוי".

י. הררי: פה צריך להוסיף שתהיה הודעה על השינויים.

הוחלט: להוסיף כי יו"ר ועדת הכנסת יודיע לשר הפנים וליו"ר ועדת הפנקס על השינויים, וכן שהדבר יפורסם.

א. ידין: ועדת הכנסת צריכה להודיע על כך עשרה ימים לפני הקמת הוועדה. זה מצריך הוראה מיוחדת בסעיף 49 בענין זה, לגבי הפעם הראשונה.

הוחלט: להוסיף בסעיף 49 את התיקון המוצע.

סעיף 8.

היו"ר ז. ורהפטיג: כאן היתה הצעת ח"כ ד פמן להוסיף מעיף-קטן (5) לסמכויות הוועדה.

י. ברר: איש אינו שולל מועדת הבחירות המרכזית זכות להביע דעה על הסידורים הנעשים בקשר עם הבחירות. בזמנו היא אפילו יזמה הצעת תיקון לחוק הבחירות. אינני בעד זה שתהיינה לה סמכויות מוגבלות.

היו"ר ז. ורהפטיג: אולי נמחק את הסעיף? כל הסמכויות האלה נמצאות בסעיפים מפורטים.

הוחלט: למחוק את הסעיף.

סעיף 9.

הוחלט: לאשר את נוסח הסעיף ללא שינוי.

סעיף 10.

א. ידין: נכון שכאשר החלנו בדיון הזה, היה מדובר על רשימות הבוחרים. עכשיו מופיע בחוק פרק מיוחד המדבר על פנקס הבוחרים, ויש סעיף מיוחד ממנו ברור שיוכן לכל שנה פנקס בוחרים.

היו"ר ז. ורהפטיג: האם אי-אפשר לכתוב "למי שרשום באחת מרשימות הבוחרים שבפנקס הבוחרים"?

מ. בגין :
הענן אינו ניסוחי אלא מהותי. היה על כך ויכוח רב בוועדה המיסמך הקובע הוא רשימת הבוחרים ולא פנקס הבוחרים, לגבי זכות הבחירה. כך קבענו.

י. בר-יהודה :
לגבי ההצעה: באחת מרשימות הבוחרים שבפנקס הבוחרים - מזה מתפרש כאילו יכולות להיות רשימות שאינן כלולות בפנקס.

י. קליבנוב :
אני מציע למחוק את המלה "שהוכן".

הוחלט : 1. לדחות את הצעת מ. בגין לכתוב "באחת מרשימות הבוחרים".

אכות הסתייגות למ. בגין.

2. לקבל את הצעת התיקון של י. קליבנוב.

ש. רוזנברג :
אני מציע להוסיף "סעיף זה אינו בר-תוקף אם יתקיימו הבחירות בשנת תשי"כ". כלומר, אם הכנסת תחליט להקדים את מועד הבחירות, מבחינה טכנית, לפי חוק הבחירות הקיים, אפשר יהיה לעשות זאת. לפי חוק הפנקס - אי-אשר יהיה לעשות זאת. אני מסכים אפילו להגיד במפורש: "אם תחליט הכנסת להתפזר לפני הזמן".

היו"ר ז. ורהפטיג :
זה שייך לסוף החוק, להוראות מעבר.

סעיף 11.

י. שופמן :
מה פירוש "שנת הפנקס שלה הוא הוכן"?

הוחלט : 1. לכתוב במקום "שלה הוא הוכן" - "שבשבילה הוא הוכן".

2. לכתוב במקום "אין להביא שינוי" - "אין להכניס שינוי".

סעיפים 12-15.

הוחלט : לאשר את נוסח הסעיפים ללא שינוי;

סעיף 16-17.

היו"ר ז. ורהפטיג :
פה היתה הצעת ח"כ בגין להוסיף "והשר ישנה בהתאם לכך".

י. קליבנוב :
אני מציע תיקון בנוסח "הוועדה רשאית לשנות את מספר איזורי הקלפי ותחומיהם".

מ. בגין:

אני מציע: "יגיש שר הפנים לוועדה את רשימת איזורי הקלפי במקום "יודיע שר הפנים לוועדה". אינני חושב שזוהי צורה מספספסית להגיד "יודיע". ובסעיף 17 ייאמר לפי הצעה זו "והוועדה רשאית להחליט על תחומי איזורי הקלפי".

י. קליבנוב:

אינני חושב שגישתו של ח"כ בגין נכונה. הענין הוא בידי שר הפנים. אין אנחנו מוציאים זאת מידינו. הוועדה היא כלי עזר וכלי פיקוח על שר הפנים. אמל הגישה של ח"כ בגין, ששר הפנים רק משרת את הוועדה, אינה נכונה.

ד. בר-רב-האי:

העבודה בעטית על-ידי שר הפנים. במקרים נדירים הוועדה משנה משהו. יש לוועדה סמכות לדרוש תיקון, אבל הסמכות לקבוע את הדברים האלה נשארת בידי שר הפנים.

י. בר-יהודה:

בדיון שהיה בוועדה בענין זה הוצא הענין יובא לאישור, וההצעה הזאת נדחתה. ההבדל בין הגשה לאישור הוועדה ובין נתינת הרשות לוועדה לשנות, הוא בכך שבצורה הראשונה החוק כאילו מרמז לוועדה שהיא צריכה להתערב. כי אם מגיש את הדבר לאישור, פירוש הדבר שכלי אישורה הדבר אינו קיים. לעומת זאת כאשר אומרים שהוועדה רשאית לשנות, מזה נובע שמה שהוגש לה קיים אלא שבמקרה הצורך היא האינסטנציה להחליט על שינוי.

הוחלט:

1. לחות את הצעת ח"כ בגין האומרת: "מסרה הוועדה הודעה כאמור, יהיה תחום איזורי הקלפי כפי שמסרה הוועדה".

זכות הסתייגות למ. בגין.

2. לקבל את הצעת התיקון של י. קליבנוב האומרת: "הוועדה רשאית לשנות את מספר איזורי הקלפי ותחומיהם".

סעיף 18.

הוחלט: לאשר את הנוסח ללא שינוי.

סעיף 19.

1. הוחלט: לקבל את ההצעה למחוק את המלים "במקרים הנראים לו".

2. לקבל את ההצעה להעביר את הסעיף לאחר סעיף 13.

סעיף 20.

הוחלט: לכתוב במקום "בבוחר שאין לו שם משפחה" - "באין לבוחר שם משפחה".

סעיף 21.

הוחלט: לאשר את הנוסח ללא שינוי.

סעיף 22-23.

פה אפשר להשתמש בתאריך עברי.

ש. רוזנברג:

אני מציע לכתוב "בשנת הפנקס הראשונה".

י. בר-יהודה:

אני מציע: בשנת תשי"ט (1958).

ע. איכילוב:

הוחלט: לקבל את הצעת שר הפנים לכתוב במקום "בשנת 1958" - "בשנת הפנקס הראשונה".

א. ידוין: המלים "לכל מי שבשנת הפנקס הקודמת" בסעיף 23 אינן ברורות לי. לא ברור לי תוך איזו תקופה חלו השינויים שעליהם מודיעים לבוחרים.

הוחלט: לכתוב במקום "בשנת הפנקס הקודמת" - "שעד היום הקובע".

סעיף 24.

הוחלט: לאשר את הנוסח ללא שינוי.

סעיף 25.

הוחלט: למחוק את המלה "כתובו תיהם" בשני המקומות בסעיף.

סעיפים 26-27.

הוחלט: לאשר את נוסח הסעיפים ללא שינוי.

סעיף 28.

מ. בגין: במקום "דרכי ביצועה של הצגת רשימות הבוחרים" אני מציע "דרכי ההצגה של רשימות הבוחרים".

הוחלט: לקבל את הצעת התיקון של מ. בגין.

הסתייגות לי. קליבנוב, מ. בגין,
י. בדרוש, רוזנברג: לכתוב במקום
"בהתייעצות" - "באישור".

סעיפים 22-23.

היו"ר ז. ורהפטיג: עלינו ליזכר לסעיפים 22-23. כאי היתה הצעה להוסיף בהתייעצות עם הוועדה.

צריך להיות ברור שההתייעצות היא בנוגע לדרך האחרת. "בדואר, או - כפי שנקבע בתקנות -

י. בר-יהודה:

בדרך אחרת.

לקבל את הצעת התיקון בניסוח של שר הפנים.

הוחלט:

סעיף 35.

לקבל את הצעת התיקון האומרת: במקום "נכונים" - "בלתי נכונים".

הוחלט:

סעיף 38.

הצעתו היא: "כל קובלנה בקשר למעשה או למחדל לפי חוק זה שאפשר לפי הדין להגישה לבית-דין

י. בר-יהודה:

הגבוה לצדק - -".

אינני מתנגד להצעה, אבל על-ידי כך יהיו נוסחים שונים בחוק זה וחוק הבחירות.

א. ירדן:

הייתי מציע ניסוח אחר: "כל קובלנה בקשר למעשה או למחדל לפי חוק זה שאין לה תרופה

ד. בר-רב-האי:

בחוק זה".

אני חושב ששר הפנים אינו משיג את מטרתו על ידי הצעת התיקון בנוסח, מפני שאין לך דבר שעל פי כללי ה"אקוויטי" אי-אפשר להגיש עליו קובלנה לבית-המשפט העליון, אם אין עליו תרופה אחרת.

ס. מרין:

אני מציע שכל קובלנה בקשר למעשה או למחדל, במידה שהן נתונות לסמכותה של הוועדה לפי חוק זה, הכרעתן מסורה לסמכותה היחידה.

ב. אזניה:

בחוק הבחירות רצינו למנוע בג"צים בעניינים כאלה, כדי שלא להכשיל את הבחירות. וזוהי המטרה

ג. ציר:

גם כאן.

הצעת ח"כ אזניה יכולה להיות הסתייגות, או בקשה לרוויזיה, מפני שאנחנו כבר החלטנו

היו"ר ז. ורהפטיג:

בשאלה זו.

פרט להצעת ח"כ אזניה, שמשנה את התוכן, אינני רואה הבדל בין שתי הצעות הניסוח.

א. ירדן:

לקבל את הצעת הנוסח של שר הפנים לסעיף 38.

הוחלט:

סעיף 28.

לאחר בדיקת הפרוטוקול אינני רואה שהיתה החלטה בשאלה של התייעצות או אישור. לכן נצטרך

היו"ר ז. ורהפטיג:

להחליט על כך.

29.12.58

חוק פנקס בעלי זמ"ת לבחור לכנסת.

הוחלט: לקבל את ההצעה לכתוב "בהתייעצות".

הסתייגות לט. רוזנברג, מ. בגין וע. איכילוב:
לכתוב: "באישור" במקום "בהתייעצות".

סעיף 49.

ש. רוזנברג: גם כאן צריך לכתוב "לשנה הראשונה" במקום
"לשנת 1959".

הוחלט: לקבל את הצעת התיקון.

ש. רוזנברג: אני מציע להוסיף הוראה האומרת כי סעיף
10 לא יהיה בר-תוקף אם הכנסת תחליט
להתפזר לפני הזמן.

י. בר-יהודה: לגבי חוק זה אינו נדרש רוב מיוחד לשינויו,
לכן הכנסת יכולה להחליט על שינויו כל מתי
שתמצא לנכון. אם היא תחליט
את השינוי הדרוש בענין זה. לכן הצעת ח"כ רוזנברג פירושה אמירה שרצוי
לפזר את הכנסת יותר מוקדם.

הוחלט: לדחות את הצעת ש. רוזנברג.

הסתייגות לט. רוזנברג להצעתו.

א. יודן: אנחנו נצטרך להוסיף סעיף 53, בו ייאמר: "חוק
זה תחילתו מיום קבלתו בכנסת", ולכן מקומה
של הסתייגותו של ח"כ רוזנברג יהיה בסעיף זה.

ש. רוזנברג: האם אי-אפשר היה לפעול לפי הפנקס עוד לפני
ששולחים הודעות, או בזמן משלוח ההודעות, ואז
החוק יכול להתקיים ככל שנה רגילה?

היו"ר ז. ורהפטיג: אין זה ענין להחלטתנו. אני מקווה ששר הפנים
יחשוב על כך.

י. בר: השאלה היא אם אין אנחנו צריכים להחיל את החוק
באופן רטרואקטיבי.

היו"ר ז. ורהפטיג: אני מניח שאם החוק לא יתקבל עד ה-30 בדצמבר,
יש הסכמה להוסיף סעיף רטרואקטיבי שתחולתו תהיה
מי"ט בטבת (30.12).

הוחלט: לקבל את ההצעה להוסיף סעיף רטרואקטיבי
הנ"ל במקרה שהחוק לא יתקבל עד ה-30.12.

י. בר-יהודה: בקשר ללוח הזמנים, אני רוצה לקרוא ממכתב
של מר גרץ, המערער על כמה דברים, מהם שנים
חשובים ביותר: "המועד שעמד לרשותנו לטיפול בעררים קוצץ ב-7 ימים בערך.
לכאורה אין זה דבר חמור (נשארו בכל זאת ארבעים יום), אולם למעשה קשה
להשלים עמו. אנו מצפים גם בשנת בחירות זו לרבע מיליון עררים, ומהם רבבות
עררים בטלים (לאחר שלא נוטל ערעור הזולת) הגוזלים בטיפולם הרבה יותר מן.

חוק פנקס בעלי זכות לבחור לכנסת.

י. בר-יהודה :

"יש לנו נסיון רב בשטח זה והזמן שנקבע בהסכם עמכם, הוא המינימום הדרוש לטיפול יעיל בכל הערעורים במועד. קיצוץ של שבעה ימי עבודה תהיה לו אך תוצאה אחת: רבבות בוחרים יחזרו ויערערו לכתל: המשפט מאחר ולא יקבלו במועד הקבוע ברוק את תשובת שר הפנים. הוכח, כי זהו סוג הערעור היחידי כמעט המובא בפני מ' המשפט. ערעור הנובע מתוך שיקול דעת זה או אחר של משרד הפנים לגבי הבוחר כמעט ולא היה קיים. אנו שאפנו לטובת האזרח ולכבוד המינהל הממשלתי, להוריד עד אפס את הפניה למ' המשפט על ידי טיפול יעיל בערעורים בעוד מועד. הקיצוץ האמור ישים לאל אפשרות זו. הוא יגרום לעבודה נוספת כפולה (הטיפול בבתי המשפט) הוצאות יתירות ומעמס גדול נוסף על מנגנוני המפלגות, אשר בו דאי אינם מעוניינים בזה.

המועד שעמד לרשותנו להשלמת פנקס הבוחרים קוצץ כדי שליש כמעט, מסלושים לעשרים יום בערך. ענין זה הוא חמור בהרבה ולא נוכל בשום פנים ואופן לקבל אותו. ימים אלה מיועדים כדי להסגיל את רבבות הערעורים לפנקס, רובם על-ידי הוספתם לאיזור קלפי אחד ומחיקתם (עבודה המחיקה נעשית בעבודת ידיים בלבד ורק על-ידי צוות קטן ומאומן). באיזור קלפי אחד; כן נועד זמן זה להכללת פסק-הדין של בתי המשפט ולבסוף לסם הגהה אחרונה וסופית של הפנקס טרם מסירתו לוועדת הבחירות. עבודת בדיקה והגהה זו, הנעשית כמובן בעבודת ידיים בלבד, כוללת בדיקה עמוד אחרי עמוד של כל הפנקס, והפנקס הוא בן 40,000 עמוד כפול 6 העתקים. וזאת כדי להוכיח שלא הושמטו או התערבבו עמודים, שלא הלו שיבושים ברשימות המילואים (אחרי הערעורים) שלא נמחקו בסעות בעלי זכות לבחור, שלא שובשה ההדפסה, עד כדי חוסר אפשרות של קריאה וכו'. אין ערך לחשיבותה של בדיקה זו; אין לעשותם בכלים טכניים ואפשר להפקיד עליה מספר קטן של עובדים בלבד, ותיקם, אחראיים ומנוסים. צימצום זמן שנועד לעבודה חיונית זו כדי שליש, תהי' לנזק תוצאת חמורות ביותר מבחינת איכותו של הפנקס ואסור בתכלית לעשות זאת."

ב. אזניה : אני מציע להיענות לפניה, מפני שזה לטובת הענין.

היו"ר ז. ורהפטיג : במקום עשרים יום אפשר לתת שלושים יום להשלמת הפנקס.

הנחלט : להאריך את הזמן הניתן להשלמת הפנקס מעשרים יום לשלושים יום ולהתאים את יתר המועדים לתיקון זה.